

A MAGYAR TÁRSADALOM MEGALKOTJA MAGÁNAK A POLGÁRI DEMOKRÁCIÁT

Az első szabadon választott koalíciós kormány súlyos hibákat követett el, s ezért megérdemelte a társadalom ítéletét. Az azonban, hogy a május nyolcadikai választási forduló inkább kivégzéshez hasonlatos, nem magyarázható csak a kormányzó pártok hibájával. Ehhez kellett némi külső segítség. A koalíció sírját a szabaddemokraták ásták meg. Történelmi bűnük, hogy az előbb harcos antikommunizmusba, utóbb harcos antirasszizmusba burkolt propagandájuk végül egy szocialista restaurációt készített elő. Ezt a bűnt csak egy módon tehetnék jóvá, ha továbbra is ellenzékben maradnának. Félek, a győzelmi mámor már elragadta őket. Hiszen torzulásukat is a hatalom iránti féktelen éhség idézte elő.

BENCsik ANDRÁS

Kormányt buktatni a szabaddemokraták kezdtek, a taxisblokáid idején. A szocialisták akkor még hallgattak és mértékletességet tanúsítottak, hiszen nemrég volt a 90-es választás, és a társadalom ellenszenvé karanténba zárta őket. A karanténból az SZDSZ leányvállalata, a Demokratikus Charta szabadította ki a szocialistákat, mert olyan ellenséget vetített a kormánykoalíció sorai közé, amelyhez képest a szocialisták történelmi bűne eltörpült: a fasisztákat és az antiszemitéket.

A Charta politikai hazugságát sajtósággal módon ugyancsak a május nyolcadikai választási forduló leplezte le. Feltéve, de meg nem engedve, hogy a MIÉP szélsőjobboldali, rasszista és antiszemita párt (elvégre annak titulálták), a választók alaposan megnyugtatták Konrád vezér csapatát. A MIÉP csak 1,58 százalékos szavazatot szerzett. Szemben a szélsőbaloldali Munkáspárt 3,18 százalékkal. Magyarország részleteiben is, egészében is látványosan megcáfolta a jobboldali veszedelmet. Oly tökéletes-séggel, hogy a tényleges baloldali veszedelmet szabadította az országra. Valahogy mégis úgy sejtem, hogy Konrád vezér, Eörsi generális és Farkasházy brigádéros nem fogja ruháit megszagatni a parlament előtti téren. De nem kizárt, hogy már csomagolnak.

Charta véste be a köztudatba, hogy a kormánykoalíció gőgös (lásd: Antall József), reakciós (lásd: Horthy-ellentüntetés), antiszemita (lásd: Csurka-tanulmány és Tom Lantos-szónoklat), rasszista (lásd: falusiak lázadása egy cigány családon ellen), keresztény kurzust akar (lásd: Dabas-Sári hisztéria), háborús veszélyt okoz (lásd: kalasnyikov-ügy), kirekesztő (lásd: Jeszenszky-ellenes kivonulás), diktatórikus (lásd: médiaháború), dilettáns (lásd: szürkeállomány), népszerűtlen (lásd: közvélemény-kutatók), fasiszta (lásd: október 23.)... Ők dobták be a köztudatba a gyűlölet fogalmát is: „Tégy a gyűlölet ellen”. Hát tettünk. A sort lehetne még folytatni, de fölösleges.

A szabaddemokraták, akik a taxisblokáid idején félreértetlenül kinyilvánították, hogy időnek előtte meg kívánják a kormányt buktatni, nem bocsátván meg, hogy elmaradtak az MDF-től a vá-

lasztásokon, s hogy Antall József nem volt hajlandó velük nagykoalícióra lépni, egész parlamenti tevékenységüket a kormány megbuktatására koncentrálták, melyhez felhasználták kiváló sajtókapcsolataikat is.

Amikor azonban világossá vált, hogy a szenálisan manőverező Antall József minden támadást ki tudott védeni, s bár észveszejtő idegjátékkal, de az utolsó pillanatban meg tudta akadályozni, hogy az MDF-en belüli „szélsőjobbos” (valójában szélsőbalos) lázadók a párt szétverése és a kormány megbuktatása árán öt leváltás, a madarasok pártja más taktikát választott.

Megkezdődött a kormány szisztematikus lejáratása a médián keresztül, s a romló népszerűség folyamatos dokumentálása-sulykolása a közvélemény-kutató intézetek alkotó közreműködésével. Mivel a kormány a média és a tömegbefolyásolás, azaz a politikai marketing területén valóban totálisan dilettánsnak bizonyult, ebből a csapdából nem volt képes kivergődni. A kormány folyamatos leértékelődésével egy időben kezdődött meg a két liberális párt népszerűségének föllélése, amelynek haszonélvezői kezdetben a fiatal demokraták voltak. Ám szinte senki sem figyelt föl arra, hogy ekkorra már kiszabadultak a társadalmi karanténból a szocialisták, és megkezdtek lassú, óvatos menetelésüket a hatalom felé.

A kormány dilettantizmusa eddigre szállóigévé vált, s a szürkeállomány fogalmának bevéssével az emberek kezdtek fogékonyra válni a szakértelem fogalmának bevezetésére is. A harcos és előnytelen külsejű Kis Jánost előbb Tölgyesi Péter, majd az ugyancsak harcos, de állítólag a nők számára vonzó Pető Iván váltotta föl. Hogy aztán a piarista Kuncze Gábor személyében „egy új magyar miniszterelnököt” toljon a szemünk elé a leleményes párt.

Kunczét a kórházi ágyban fekvő Horn úgypörte le két könnyed mondattal a politikai palettáról, hogy a madarasoknak csuklani sem volt idejük. Remélhetően azóta elgondolkodtak azon, hogy a politikában mi a profizmus. De ez legyen az ő gondjuk.

Nekünk marad az, hogy a koalíciót pokoljárásba kényszerítő kemény mag vajon fel fogta-e már, miféle politikai erőt állított maga fölé a porondra. S vajon tudják-e már, hogy a katasztrófát csak ők tudnák elhárítani, ha kijelentik, hogy a szocialistákkal

nem lépnek koalícióra, ha nem vállalják a kétharmados parlamenti többség totális uralmának kecsgettető lehetőségét, amellyel Magyarországot rövid időn belül banánköztársasággá teszik, hiszen semmi sem akadályozza meg az új parlamentet abban, hogy olyan törvényt hozzon, amelyet akar. Hogy akár a szellentést is tízévi száműzéssel torolja meg, hogy Horn Gyulát királlyá, generalisszimmusszá vagy a Haza Anyjává kenje fel, hogy a köztársasági elnököt életfogytig nevezze ki, hogy kivonja a parlament hatásköréből a törvényalkotást és a Hazafias Népfőnöknek adja át...

Nem reménykedem. A Charta eddigi ténykedése következetes és céltudatos volt. Munkálkodásuknak most kétszínűnek lenniük a gyümölcsöt. Kuncze Gáborral sem lesz már gond. Megette a kötelességét. Behozta pártját a második helyre. A kis Horn kiadta az útját, fájdalommentesen le lehet írni. Esetleg kap valami tárcát, hogy neve legyen a gyerekeknek.

Nem szabad, hogy a megvert nemzeti oldal hívei pánikhangulatba essenek és bedőljenek ostoba politikai spekulációknak. Nem igaz, hogy aki a szabaddemokratákra szavaz, az a szocialistákat gyengíti. Aki ezt mondja, az vagy fatalista, vagy a kétharmadért szorgoskodik. Minden választóközvetben három jelölt van. Szükségképpen a két baloldali jelölt mellett ott van egy harmadik. Lehet, hogy esélytelen. Lehet, hogy nem kerül be a parlamentbe. De a rá adott szavazatok nem vesznek el, mert az ő pártjának országos listáját erősítik. Sok kicsi sokra megy. Megakadályozható a kétharmad.

Szomorúan látom a Fidesz vergődését. Kis híján belerokkantak abba, hogy ellen tudtak állni Fodor Gáborék nyomásának, s nem szédültek bele az MSZP ölelő karjaiba. Népszerűségük elvesztése valóban tragikus, de ezért ők nem hibáztathatók. Ha egy ellenzéki párt a választások felé közeledve megvallja nemzeti felelősségét és elutasítja a baloldali restaurációt, s ezért a választók szinte lesöprik a pályáról, akkor nem a pártban van a hiba. Ha viszont ez a párt az őt is tönkretévő szabaddemokraták javára lép vissza egy soha nem is létezett liberális koalíció mítoszába kapaszkodva, ott valami nagy baj van. Hiszen Orbán Viktornak tudnia kell, hogy meglehet, éppen a Fidesz visszalépője révén juttatja azokat a mandátumokat a szabaddemokratáknak, amelyek

révén az MSZP-SZDSZ koalíció átéli a bűvös kétharmados küszöböt. Most még olcsóbb és hasznosabb gondolkodni, mint azután négy évig siratni e tévedés következményeit a jelentéktelenné vált ellenzékben.

Aki az országra szabadított a szocialistákat, az a Fidesznek nem lehet szövetségese. Még akkor sem, ha úgy vélik, a kormányt le kellett váltani. Ez ugyanis megtörtént. Az MDF már nem veszélyes, de nem mindegy, az ellenzék ellenzék lesz-e, vagy csak dísz a leninsapkán.

Van abban valami ördögien szép, amikor az igazságot a Népszabadságban olvasni. Aczél Endrét idézem a lap szerdai számából: „... Benem például a televízió hétfői hajnali adásában megszokás nélkül fukos győztes pártzsin egyhangúsága azt a határozott érzetet keltette, hogy amú látok, az nem is Magyarországról szól, hanem — mutatis mutandis — mondjuk a dél-angliai Surrey vagy Kent grófságról, ahol a jómódú népek akkor is a konzervatív jelöltre szavaznak (emberemlékezet óta mindig), ha az illető történetesen egy székláb. És valóban: nem tiltakoznék, ha valaki azt a nézetét fejtené ki előttem, hogy szocialista mezben még Caligula lova is bejutott volna a magyar parlamentbe, föltéve, hogy előtte pirosra festik.” Aczél is föllismerte, hogy ez nem választás, hanem lázadás volt. (Ő is dőlt betűvel emelte ki a szövegből ezt a szót.) De már nem tette hozzá, hogy ez szegény.

És nem foglalkozott azzal, hogy lázadásnak túlonúl szabályos volt. Egy szervezetlen tömeg nem képes 33-20-12 arányban lázadni a statisztikai hibahatáron belül 176 választóközvet ezernél több szavazóhelyiségében. Az ilyen tökéletesen egyöntetű arányú lázadás irányítást, vezérést feltételez. Ha személytől függetlenül Caligula lova, egy vak és sánta kutya, a részeges mezőőr és az országos politikai biztos 33 százalékos szerez, s második helyen bárki madara 20-at, ott valami nem stimel. Ott a tömeghisztéria esete forog fenn, amelyet hosszas, aprólékos és gondos munka előzött meg.

Még egyszer hansúlyozom. Nem vitatom a lázadás jogosságát, mert elismerem, hogy a kormánykoalíció a társadalom előtt ellehetetlenült, s a kommunikációs zavar felbőszítette a társadalmat. De vita-tom a lázadás egyöntetűségét, mert ez külső befolyás nélkül nem jött volna létre.

Az a szocialista fegyelem, ahogy a szavazópolgárok a zsenit és a bunkót egyaránt tuti első helyre tették bárki ellenében, elgondolkodtatott.

Mint ahogy az is, hogy ha igaz volna a spontán lázadás té-

nye, akkor az MDF-nek nem a lista harmadik helyén kéne állni, hanem a végén, hiszen a gyűlölt kormánykoalíció az MDF-ben manifestálódott. Vajon miért nem előzte meg a Fidesz, a KDNP és a kisgazdapárt az MDF-et? Kisebb vagy nagyobb mértékben mindhárom párt megfogalmazott kormányellenes kritikát.

Úgy tetszik, a média túl tökéletes munkát végzett. A közvélemény-kutatások rendszeres sulykolásával, a negatív emóciókat kiváltó hírek tudatos közvetítésével a társadalom minden rétege tökéletesen azonosult a rá váró feladattal. A választások napjára oly erőssé vált kondíciója, hogy a jelöltek személyisége sem zavarta meg előítéletét. Akinek a szocialistákra kellett szavazni, arra szavazott, akinek a szabaddemokratákra, az meg arra, függetlenül attól, kik voltak versenyben, mit mondtak, mit tettek vagy mit ígértek.

És most jön a második forduló. A sokkolt kormánypártoknak új stratégiát kell megfogalmazniuk. Amelynek lényege, hogy az árvalányhajas kalapot illendően levéve fegyelmeztetett és felelősen kell a választók elé kilépni. És a megérdemelt ellenzéki sorsát vállalva elmagyarázni, hogy ellenzék nélkül nincs demokrácia. Most is az ellenzék erejével sikerült a kormányt leváltani. Ellensúly nélkül a súly túlsúly lesz, és elnyomja a társadalmat. Akár akarja ez Horn Gyula, akár nem. Türelmesen, el kell magyarázniuk, hogy a kormány leváltásával a nép megszabadult a lázszat diktatúrától, de a szocialisták favorizálásával valóságos diktatúrát szavazhat meg magának. Olyan diktatúrát, ahol lesznek pártok, csak éppen ellenvélemény nem lesz. Olyan diktatúrát, amelyből a kormányt még egyszer nem lesz képes senki leváltani.

Minden rosszban van valami jó. A választások első fordulóját megmutatta, hogy nagyjából három részre tagolódik a társadalom. Egyharmad a baloldali, egyharmad a liberálisoké és egyharmad a konzervatívoké. És ez jó jel, mert azt mutatja, hogy a kormány totális népszerűtlensége is csak a választók egyharmadát vitte bal oldalra. Másfelől a fenyegető kényszer végre rávette a konzervatív erőket arra, hogy amit már régen meg kellett volna tenniük, azt most sietve megtegyék: megkezdjék egy közös választási koalíció megszervezésén keresztül egy új konzervatív párt megalkotását az eddigi háromból. Nem lesz könnyű feladat. Sok még a fő-

lős illúzió, sok még az egyéni érdek. Ám a kényszer nagy úr. Ki tudja, tán a Fidesz is csatlakozik. Ha nem is a legfelsőbb szinten, csak úgy csendesen, lent a végeken.

Ezért lett e kétrészes cikk felcíme az, ami. A magyar társadalomnak úgy látszik, valóban Mohács kell. De mert hál'istennek most nem jöttek a törökök, a magyar társadalom valóban megalkotja magának a polgári demokráciát. Amelyben a jelek szerint három nagy párt lesz. Egy baloldali, egy liberális és egy konzervatív. Hol a baloldal, hol a konzervatív szárny fog kormányra kerülni, s a mérleg nyelve a liberális szárny lesz. A szocialisták és a szabaddemokraták egy része erős szociáldemokrata pártot tudna létrehozni. A Fidesz és a szabaddemokraták polgári szárnya egy erős liberális pártot. Az MDF és a kereszténydemokraták egy jó konzervatív pártot, amelyhez hol csatlakozna, hol meg nem a kisgazdapárt.

Emlékszem, jó egy éve volt, hogy megírtam, a magyar társadalomban elmaradt a katartizis. Úgy pottyant ölünkbe a szabadság, mint egy nem várt gyerek. Öröm is, de teher is. Örülünk is, meg bosszankodunk is: azért az asszony szólhatott volna. És szidjuk a rendszert, mert drága a pelenka. Később azt hittem, Antall József mártírjuma elhozta a katartikus megtisztulás élményét, hiszen lett áldozat. Most már tudom, az az áldozat még nem volt elég. Mindent le kellett rombolni, hogy a negyvenöt év alatt elgyávult és bátorságát lassan visszaszerző, de korábbi gyávasága miatt szégyenkező társadalom végre kiélje elfojtott lázadási vágyát, és végre jól megijessze — önmagát. Azt írtam az első rész elején, a nép igazságot szolgáltatott: önmagának. Bebizonyította, hogy ismét tud és mer lázadni. Ezért nem volt drága az áldozat. Ezért nem fáj a bukás. (Mellesleg, az MDF-ből az ország legjobb pártja lesz.)

Bizonyos vagyok abban, hogy Caligula 160 vörösre festett lova meghökkenett az embereket. Bizonyos vagyok abban, most, hogy karnyújtásnyira került a szocializmus, az emberek meghökölnek, és végre elkezdnek gondolkodni, hiszen most már van tét.

Valóban visszakéri a szocializmust?

A választ május 29-éről 30-ára virradóan megtudjuk. Akármilyen lesz a válasz, az lesz a sorsunk.

(folytatjuk)